

MASTER I UNIVERSELT DESIGN OG TILGÆNGELIGHED

2 ÅRS HALVTIDSSTUDIUM I KØBENHAVN

AALBORG UNIVERSITET
KØBENHAVN

I operahuset i Oslo er der arbejdet med universelt design og tilgængelighed på flere planer. Der er adgang til koncertsalen via rampe, talende skilte til svagsynede, og operaen er kendt for sin akustik i særklasse, som også tager højde for publikummer med nedsat hørelse. Brugerne er blevet inddraget tidligt i projekteringen. (Foto: Camilla Ryhl)

EN FAGLIG VISION

Masteruddannelsen i universelt design og tilgængelighed er drevet af en faglig vision om at sikre, at vores fysiske omgivelser udformes, så alle mennesker har lige mulighed for at deltage, uanset funktionsevner. En faglig udfordring og et ansvar, som naturligt påhviler byggeriets forskellige parter, både bygherrer, rådgivere, sagsbehandlere og udførende – og et område, som har øget politisk bevågenhed i Danmark og internationalt, hvor der stilles stadigt større krav til tilgængelighed.

Ofte opfattes de detaljerede krav om tilgængelighed i byggeriet som en begrænsning for æstetiske og kreative løsninger. Indvendingerne går hånd i hånd med bekymringer om, at tilgængelighedsløsninger fordyrer byggeprojekter. På Aalborg Universitet arbejder vi med universelt design og tilgængelighed som værdi. Frem for en begrænsning ser vi universelt design og tilgængelighed som en mulighed for at højne kvaliteten af det byggede miljø og som et væsentligt internationalt konkurrenceparameter for byggeriets virksomheder.

Vi har designet Nordens første forskningsbaserede efteruddannelse i universelt design og tilgængelighed i byggeriet. Med uddannelsen får du metoder til at designe løsninger, der

imødekommer forskellige brugerbehov uden at gå på kompromis med den arkitektoniske kvalitet. Du bliver klædt på til at håndtere de dilemmaer, der kan opstå, når visionen om ligeværdighed skal gå op i en højere enhed med forskelligartede brugerbehov, lovgivning, økonomi og æstetik. En realistisk tilgang til brugernes funktionsevner er det bedste udgangspunkt for de senere detaljeløsninger.

Vi håber, at vi med masteruddannelsen i universelt design og tilgængelighed kan bidrage afgørende til at realisere visionen om ligebehandling i det byggede miljø.

CAMILLA RYHL
SENIORFORSKER VED
STATENS BYGGEFORSKNINGSINSTITUT,
AALBORG UNIVERSITET KØBENHAVN

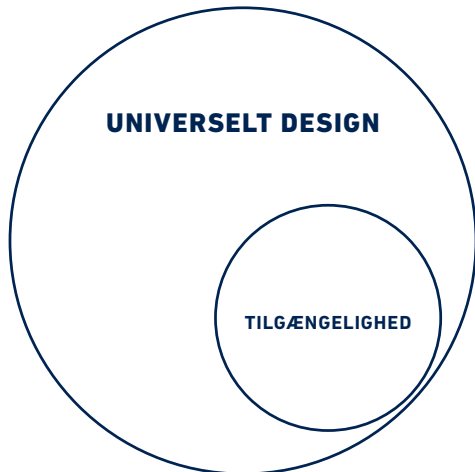
THORKILD AERD
DIREKTØR FOR
STATENS BYGGEFORSKNINGSINSTITUT,
AALBORG UNIVERSITET KØBENHAVN

BEGREBERNE UNIVERSELT DESIGN OG TILGÆNGELIGHED

Universelt design er et nyt arkitektonisk begreb, som imødekommer mangfoldigheden af brugere og den diversitet i behov, der findes i befolkningen. Det handler om, at vi alle skal have mulighed for at deltage i det offentlige rum på lige fod, uanset hvor i livet vi befinder os – om vi er børn, ældre eller forældre med barnevogn, har benet

midlertidigt i gips, bruger kørestol til daglig eller har nedsat syn eller hørelse.

I dansk kontekst opfattes tilgængelighed traditionelt som ensbetydende med bygningsreglementets tilgængelighedskrav, som primært er rettet mod kørestolsbrugere og andre personer med fysiske funktionsnedsættelser. Denne tilgang er dog begrænsende både i sin forståelse af brugerne og for udformning af designløsningerne.

Universelt design opfattes traditionelt som ensbetydende med bygningsreglementets tilgængelighedskrav og er primært fokuseret på kørestolsbrugere. Universelt design udvider forståelsen og ser på byggeri i et perspektiv, der inkluderer alle mennesker på tværs af funktionsevne, alder, køn, kultur mv. (Figur: Camilla Ryhl)

Med universelt design udvides forståelsen af tilgængelighed. Universelt design flytter fokus væk fra primært at omhandle en enkelt brugergruppe til at se på alle typer brugere af et byggeri og deres forskellige funktionsevner og behov i et sammenhængende perspektiv. Universelt design rummer også muligheden for at skabe sanselige og stimulerende tiltag såvel som funktionelle og praktiske løsninger.

Universelt design handler ikke om en og samme løsning for alle, men åbner op for, at mangfoldigheden af brugerbehov kan imødekommes med en mangfoldighed af løsninger. Dermed bliver universelt design et spørgsmål om at skabe kvalitet for alle i det byggede miljø, ikke kun for grupper med specifikke handicap.

"MASTERUDDANNELSEN LØFTER SIG OP OVER DET RENT TEKNISKE. DEN GIVER ET STØRRE UDSYN OG VIDEN OM DE ETISKE, SOCIALE OG ÆSTETISKE ASPEKTER AF UNIVERSELT DESIGN OG TILGÆNGELIGHED. SOM ARKITEKT BETYDER DET MEGET FOR MIG, AT DE LØSNINGER, VI LAVER PÅ VEJOMRÅDET, BÅDE ER NOGET, BRUGERNE KAN FÅ GLÆDE AF, OG SAMTIDIG ER ÆSTETISK TILFREDSSTILLELLENDE."

JACOB DEICHMANN
ARKITEKT MAA,
TILGÆNGELIGHEDSREVISOR
OG MASTER I UNIVERSELT DESIGN
OG TILGÆNGELIGHED,
RAMBØLL DANMARK
(FOTO: JØRGEN TRUE)

Høj som lav har mulighed for at hænge jakken i garderoben i Handicaporganisationernes Hus. Universelt design handler ikke om at finde en og samme løsning til alle. Universelt design åbner op for, at mangfoldigheden af brugerbehov kan imødekommes med en mangfoldighed af løsninger. (Foto: Camilla Ryhl)

EN UDDANNELSE FOR DIG...

Masteruddannelsen i universelt design og tilgængelighed er for dig, der arbejder professionelt med byggeri, fx i forbindelse med arkitektur, indretning, infrastruktur og byplanlægning. Det kan være i alle dele af byggeprocessen, fra bestilling til udførelse. Du arbejder fx med:

- Kravspecificering eller programmering af nybyggeri
- Indretning eller ombygning af eksisterende byggeri i det offentlige eller i en privat bygherreorganisation
- Sagsbehandling i kommunal eller anden offentlig myndighedsbehandling
- Rådgivning i forhold til udformning og projektering af indretning, ombygning eller nybyggeri.
- Projektledelse i udførelsen af ombygning eller nybyggeri

Du skal have en relevant videregående uddannelse som fx arkitekt, bygningsingeniør, bygningskonstruktør, landsskabsarkitekt eller ergoterapeut samt mindst to års relevant erhvervs erfaring. Dermed tilbyder uddannelsen en mulighed for at tilegne sig en akademisk overbygning på allerede tilegnede faglige kompetencer.

EN INTERNATIONALT ORIENTERET UDDANNELSE

Masteruddannelsen er relevant for studerende fra alle nordiske lande. Vi gennemgår internationale rettigheder og lovgivninger i bl.a. Danmark, Norge, Sverige, Storbritannien, Tyskland, Australien og USA. Du har på den måde mulighed for at tage udgangspunkt i dit eget lands nationale og kommunale lovgivninger og strategier – eller i de lande, hvor du deltager i konkurrencer og projekter. Den internationale orientering betyder også, at der i løbet af studiet indgår en studietur til en af de nordeuropæiske hovedstæder.

Uddannelsen foregår hos Statens Byggeforskningsinstitut (SBI) på Aalborg Universitets campus i Københavns Sydhavn.

DIT FAGLIGE UDBYTT

Med denne masteruddannelse bliver du en af Nordens første specialister i universelt design og tilgængelighed i byggeriet. Aalborg Universitets masteruddannelse i universelt design og tilgængelighed er den første af sin art i Norden og placerer sig dermed på linje med universitetsbaserede masteruddannelser internationalt.

Du bliver uddannet af de førende danske og internationale forskere og eksperter i universelt design og tilgængelighed, der sikrer dig den nyeste viden om teorier, praksis og metoder på feltet. Du får et stort, nuanceret referencekatalog af nationale og internationale byggeprojekter, der giver indsigt i mulighederne og faldgruberne i arbejdet med universelt design og tilgængelighed.

På det grundlag bliver du i stand til at:

- planlægge og indrette alle typer bygninger og udearealer, både offentlige og private, så de imødekommer brugernes forskellige funktionsevner og behov
- analysere brugerbehov og omsætte det til arkitektoniske løsninger af høj kvalitet, som rækker ud over bygningsreglementets tilgængelighedskrav
- vurdere og prioritere løsninger i forhold til behov, etik, lovgivning, økonomi og ressourcer

- implementere universelt design og tilgængelighed i din organisations strategi som et konkurrenceparameter
- kvalitetssikre og fastholde universelt design og tilgængelighed i de enkelte projekter og i alle faser af byggeprocessen fra program og forslag over udbud og tilbud til projektering og udførelse
- sikre opfyldelse af rettigheder og lovgivning i danske og internationale byggeprojekter, herunder bl.a. Danmark, Norge, Sverige, Storbritannien, Tyskland, Australien og USA.

EN AKKREDITERET UDDANNELSE – DIN GARANTI FOR HØJ FAGLIG KVALITET

Masteruddannelsen er en akkrediteret uddannelse, der giver formel kompetence. Uddannelsen har gennemgået en omfattende kvalitetssikring, før den blev godkendt af ACE Danmarks akkrediteringsråd, som skal tage stilling til alle danske universitetsuddannelser. Akkrediteringen er din garanti for en uddannelse, som dels har høj faglig og pædagogisk kvalitet, og dels giver eksamensbevis på kompetencer, som man på forhånd har vurderet, at der er brug for på arbejdsmarkedet.

HVAD KAN DU BRUGE UDDANNELSEN TIL?

Masteruddannelsen i universelt design og tilgængelighed er relevant i planlægningen og indretningen af alle typer bygninger og udearealer, både ved nybyggeri og ombygning, fx:

- bygninger med offentlig adgang, heriblandt caféer, butikker, indkøbscentre, hoteller, museer, træningscentre, svømmehaller, biblioteker, trafikterminaler osv.
- sundhedsbyggeri
- plejeboliger, herunder demensvenlige boliger
- skoler og institutioner
- kontormiljøer
- offentlige udearealer såsom veje, torve, pladser, gågader, parker mv.
- boliger, fx almene boliger og kollegieboliger,

”DEN VIDENSKABELIGE TILGANG PÅ MASTERUDDANNELSEN HAR GJORT, AT JEG ER BLEVET LANGT BEDRE TIL AT UNDERBYGGE MINE ARGUMENTER FOR UNIVERSELT DESIGN OG TILGÆNGELIGHED. SPECIELT NÅR VI DELTAGER I KONKURRENCER, I REGULÆR PROJEKTERING OG PÅ BYGGEPLADSEN HAR JEG FORBEDRET VORES FORMIDLING”

RASMUS POLINO HENK
ARKITEKT MAA, MASTER I UNIVERSELT
DESIGN OG TILGÆNGELIGHED,
MANGØR & NAGEL
(FOTO: JØRGEN TRUE)

Havnebadet i Nørre Vorupør i Thy er universelt designet, så alle, inklusiv kørestolsbrugere, har mulighed for at prøve kræfter med Vesterhavet under sikre forhold. (Foto: Normann Sloth for Realdania)

UDDANNELSENS INDHOLD

Masteruddannelsen i universelt design og tilgængelighed består af i alt otte moduler. Hele uddannelsen kan gennemføres som to års koncentreret halvtidsstudium eller ved at fordele modulerne over længere tid, dog maksimalt seks år.

<p>Modul 1: Internationale perspektiver og historie (5 ECTS)</p>	<p>På modul 1 får du hele grundlaget for universelt design og tilgængelighed. Vi gennemgår centrale teorier og begreber, international lovgivning, FN- og EU-konventioner, og vi undersøger, hvordan det har betydning for din praksis.</p>
<p>Modul 2: Krop og rum – teori, metode og begreber (10 ECTS)</p>	<p>Her går vi i dybden med brugerbehov med udgangspunkt i personer med forskellige funktionsevner. Du får metoder til brugervolvering og en forståelse af, hvilke arkitektoniske løsninger der er universelt design.</p>
<p>Modul 3: Universelt design og tilgængelighed i praksis (5 ECTS)</p>	<p>På dette modul undersøger vi, hvordan man i praksis kan arbejde med universelt design og tilgængelighed med udgangspunkt i cases, ekskursioner og de studerendes egne eksempler. Vi oparbejder en forståelse af, hvad kvalitet er i løsningerne, og hvad kvalitet er for brugerne.</p>
<p>Modul 4: Strategi og implementering af universelt design og tilgængelighed (10 ECTS)</p>	<p>Modul 4 klæder dig på til at arbejde strategisk med implementering af universelt design og tilgængelighed på flere niveauer, både politisk, fagpolitisk, i din organisation og i egen praksis.</p>
<p>Modul 5: Investering i universelt design og tilgængelighed (5 ECTS)</p>	<p>På dette modul bliver du i stand til at analysere, beregne og italesætte gevinsterne ved universelt design og tilgængelighed, både de økonomiske, samfundsøkonomiske og de værdibaserede gevinster i forhold til fx brugeroplevelse, virksomhedsbranding og social ansvarlighed.</p>
<p>Modul 6: Etik og ligeværdighed (5 ECTS)</p>	<p>På modul 6 forholder vi os til rettigheder og de etiske dilemmaer og svære prioriteringer, der kan opstå, når forskellige brugerbehov, lovgivning, økonomi, ressourcer og æstetik skal gå op i en højere enhed.</p>
<p>Modul 7: Kvalitetssikring og metode (5 ECTS)</p>	<p>På dette modul går vi i dybden med metoder til kvalitetssikring af universelt design og tilgængelighed i forhold til brugerbehov og æstetik.</p>
<p>Modul 8: Masterprojekt (15 ECTS)</p>	<p>På modul 8 skriver du en selvstændig masteropgave. Du vælger selv tema og problemstilling. Modul 8 kan først gennemføres, når de øvrige moduler er bestået.</p>

OPTAGELSE

Studiestart	Næste studiestart: Se www.evu.aau.dk/master/mudt
Sted	Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet København A.C. Meyers Vænge 15, 2450 København SV.
Varighed	To års halvtidsstudium (svarende til 60 ECTS) eller som moduler fordelt over længere tid, dog maksimalt seks år. Uddannelsen er tilrettelagt, så det er muligt at gennemføre den ved siden af et fuldtidsarbejde.
Undervisning	Undervisningen er planlagt som en blanding af forelæsninger, gruppearbejde, workshops, ekskursioner og en studierejse. Undervisningen foregår primært på dansk, men er internationalt orienteret og kan tilpasses studerende fra alle nordiske lande.
Omfang	Undervisning og projektarbejde foregår i koncentrerede forløb, så fravær fra arbejdet minimeres til nogle få uger i kursustiden. Det er således muligt at følge uddannelsen, selvom man til daglig fx bor og arbejder vest for Storebælt eller andre steder i Norden.
Pris	Den samlede uddannelse koster i alt 100.000 kroner. Enkeltmoduler á hhv. 5 og 10 ECTS koster hhv. 8.000 og 17.000 kroner.
Adgangskrav	Relevant videregående uddannelse som fx arkitekt, bygningsingeniør, bygningskonstruktør eller ergoterapeut samt mindst to års relevant erhvervs erfaring.
Tilmelding og ansøgningsfrist	Ansøgningskema og studieordning findes på www.evu.aau.dk/master/mudt

**“I DAG ER ARBEJDET MED
TILGÆNGELIGHED ALT FOR
PLIGTBASERET. VI SKAL HAVE
LØFTET FAGOMRÅDET OG
UDVIDET DET, SÅ DET IKKE
KUN HANDLER OM PERSONER
MED SVÆRE HANDICAP, MEN
OGSÅ OM ALLE DE ANDRE
BRUGERGRUPPER, DER HAR
GAVN AF UNIVERSELT
DESIGN.”**

HENRIK BANG
DIREKTØR, BYGGEREFORENINGEN

Trappe og rampe supplerer hinanden i en æstetisk dobbeltløsning ved Walt Disney Concert Hall, Los Angeles, som er tegnet af den verdensberømte arkitekt Frank Gehry. I USA har man længe haft tradition for at arbejde med universelt design og tilgængelighed i byggeriet. (Foto: Camilla Ryhl)

Master i universelt design og tilgængelighed er en videreuddannelse, der giver byggeriets professionelle aktører mulighed for at fordybe sig i den komplekse problemstilling, som tilgængelighed i det byggede miljø repræsenterer. Du bliver en af Nordens første specialister på et område, som har øget politisk bevågenhed, og som i stigende grad betragtes som en kvalitet i det byggede miljø. Uddannelsen foregår på Aalborg Universitet København og kan gennemføres ved siden af et fuldtidsarbejde, enten som to års koncentreret halvtidsstudium eller som moduler fordelt over længere tid, dog maksimalt seks år.

Yderligere information hos Aalborg Universitets sekretariat for efter- og videreuddannelse:

Telefon 9940 9420

E-mail evu@aau.dk

www.evu.aau.dk/master/mudt

